

Dohányárusok Közlönye

A MAGYARORSZÁGI NAGY- ÉS KISTŐZSDE TULAJDONOSOK
SZAKKÖZLÖNYE ÉS ÉRTESÍTŐJE.

KIADOTULAJDONOS ÉS FELELŐS SZERKESZTŐ:
HATSEK ADOLF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Nagy János-utca 1 B.
hova az előfizetési összegek, valamint a
kéziratok küldendők.

Előfizetési ár fél évre 5 korona.
Kéziratok nem lesznek ciszázva.

Megjelenik minden hó
1-én, 10-én és 20-án.
Egyes példány nem kapható.
Előfizetési ár fél évre 5 korona.
Előfizetni csak fél évenként lehet.

TARTALOM. Pünkösöd. — Lehetetlen ujitások. — Vegyesek.

Pünkösöd.

Már a természet is ünnepnek teremtette és a vallások ünnepül választották a pünkösödöt, mely vidáman hirdeti: „Ember örülj létednek! Mily szépen sarjadzik, zöldel minden, mily szépen virágozik a természet a mosolygó napsugárban, a madarak vigan zengedeznek, ember élvezze!” És az ember enged a természet szavának és élvezzi azt teljes pompájában. A természet úgy a gazdagnak, mint szegénynek egyformán nyújt élvezetet. Azok kivételével, kiket a törvény és igazság tart a napvilágtól távol, mindenki átengedheti magát a friss, szabad levegő élvezetének, minden szem gyönyörködhetik a természet nyújtotta pompában. Mindenki? Hát bizony törvény csak törvény, jog csak jog marad!

A humanizmus évszázada az emberi jogok kivívására törvényeket hozott, hogy azokat mindenki egyformán élvezze. A proletárság, melynek szolgáma szívesen felhasználná a pár nyugalmi órát, melyet az ünnep nyújt nekik, hogy szűk jövedelmét szaporítsa, a törvény által van kényszerítve nyugodni és ünnepelni, mert a természet törvényei fölötté állnak mindazon törvényeknek, melyeket az emberi szellem hozott létre. A természet törvényei kívánják a nyugalmat és ezt magukévé is tették az összes civilizált népek. Ismét itt van a pünkösöd ünnepének két napja és az embernek a szíve összeszorul, midőn azon szerencsétlenek ezreire gondol, kik kivételes helyzetet foglalnak el az emberi társadalomban az által, hogy az állam diktálja nekik ez ünnepnapokat a köznapokhoz hasonlóan tekinteni és munkában eltölteni. Miért? Mert az állam nyújtja nekik szerény jövedelmüket, jövedelmüket, melylyel ugyanis 12 órát töltenek el naponta.

Ez oly körülmény, melyre egyetlen munkásosztály sincs mai napság reá utalva.

De mi immár annyit beszélünk a trafikok vasárnapi munkaszünetéről, hogy mi, kik ismerjük a mérvadó körök csökönységét, melylyel ezek a tárgyat mellőzik, ezen nem csudálkozunk. Egyszeresmind nem mulasztunk el ünnep vagy örömnapot, hogy arra nem emlékeztetnénk, hogy már mégis ideje volna emberszeretetet, és a mi a fő, törvényességet gyakorolni, az által, hogy a vasárnapi munkaszünetet létrehozózzák.

Figyelmeztetni akarunk arra, hogy daczára a létező előírásoknak, melyek az üzletek nyitvatartását parancsolják, számtalan trafikos van az országban, kik üzletüket vasárnap zárva tartják és ezáltal az eladási szabályzatok megtartásában visszaélések történnek, melyeknek követ-

kezményeit nem szabad figyelmen kívül hagynunk. Emlékeztetni akarunk arra, hogy maga a törvény parancsolja az üzletek bezárását és dohánymonopolium nem alkothat magának kivételes törvényeket, még akkor sem, hogy ha a zárás által károk háramlanának is reá. Igazolva van az itt nyilvánított vélemény az által, hogy a velünk összekötöttesben levő Ausztriában a vasárnapi munkaszünetet engedélyezni kellett épen a kötelező vasárnapi munkaszünet törvénye alapján.

És így e cikkünket ismét, mint már oly sokszor, avval a kívánattal zárjuk, hogy legyen már belátás, ha már nem is az állampolgár kedvéért, de legalább ember kedvéért engedjék meg neki azt, amire a természet törvénye folytán joga van.

A nyugalomnak a jogától a meglett munka után, a lélegzés jogától, ha azt a fáradt test követeli, senki nem lehet és nem szabad megfosztani.

Bár utolsó lenne e pünkösöd, melyen az emberek ezrei a trafikokban időznek, midőn a természet csábítónan hívogat a szabadba, csak azért, hogy más emberek kényelmének szolgáljanak, kényelmének, melyet különben sem nem óhajtanak, sem nem követelnek.

Lehetetlen ujitások.

Nem rég olvastuk a hivatalos „Budapesti Közlöny“ egyik számában a magy. kir. dohányjövődéki igazgatóság pályázati felhívását, a szivarok, szivarkák és dohányokhoz szükséges nyomtatványok szállítására. Első pillanatban kételkedtünk abban, hogy azokról a nyomtatványokról van szó, melyek a m. kir. dohánytermékek tulajdonképeni értékének a bélyegét kölcsönzik, hanem inkább azt hittük, hogy csak azokról a nyomtatványokról van szó, melyek adminisztrális célokra szolgálnak. Azalatt a legkomolyabban tervezik a nyomtatványoknak szállítását magánosokra bízni és miután itt mélyreható, de kétséges és káros ujitásról van szó, nem maradt más hátra, mint e szándékot abszurdumnak és értelemnélkülinek nyilvánítani.

Mindenek előtt konstatáljuk, hogy a szivarok és szivarkák és a forgalomban levő dohánycsmagocskák csak akkor bírnak azzal az értékkel, melyet tartalmaznak, ha az államczimmerrel ellátott papirszeletke reá van ragasztva.

Ezek a papirkák szintén nem mások, mint értékpapírok, miután használatuk bizonyítja, egyes egyedül az állam által kiadott árak valódiságát. Senki sem gondolja, hogy egy magánnyomda oly pontosan ellenőrizhető, hogy megakadályoz-

zák e papírok eltulajdonítását, vagy legalább utánnyomását. Hogy ez mit jelent, azt mérlegelni tudja az, ki meggondolja, hogy a fővárosban száz meg száz szivarkagyártó van, kik ily nyomtatványok birtokába jutva, oly veszéllyessé válhatik a dohánymonopoliumra, hogy arról fogalmunk sincsen. Már megtörtént az, hogy az államnyomdában készült értékpapírokból is elloptak, hol pedig hivatalos felügyelet van, mennyivel könnyebben megtörténhetik ez egy magánnyomdában, hol a pontos ellenőrzés teljesen ki van zárva. Ez ideig e nyomtatványokat a m. kir. államnyomdában készítették, hol minden könyvnyomó és sokszorosító mintegy hivatalos zár alatt működik. Tudja mindenki, hogy mily szükséges e manipulációknál a hallgatás is. Mily sokszor kívánatos, hogy a készitendő nyomtatványok tartalma legalább addig ne jussanak nyilvánosságra, míg arra szükség nincsen. Azt hiszik talán, hogy a hallgatás keresztül vihető akkor is, ha e nyomtatványokat magánosok készítik? De mellőzve mindezeket, csak azt említjük meg, hogy teljesen érthetetlennek tűnik fel, hogy miért akar a dohányjövődéki az államnyomdának árt okozni, mely szintén az államhoz tartozik és a pénzügyminiszterium hatásköre alatt van. Kétségkívül a kövésetek és a stereotyp lapok, rudak és vasszerszámok ezreivel rendelkezik ez intézet, melyek e nyomtatványok előállítására szükségesek és a melyek abban a pillanatban, melyben ezeket magánosok készítik, rögtön elvesztik értéküket; azonkívül nem fér a fejünkbe az sem, hogy valamely magánvállalkozó az e célra szükséges majdnem százezer koronát meghaladó eszközöket a költségekbe bele nem számítaná. Ez teljesen lehetetlen, mert egy vállalkozó sem volna képes a versenyt az államnyomdával felvenni, miután ez az összes rajzoknak és vésőteknek birtokában van. Sőt ha elfogadjuk is azt, hogy a magánvállalkozó olcsóbban szállítana, amin persze kételkedünk, úgy az állam még sem ért el más célt, mint-hogy a nyereséget, melyet itt elért, más oldalon kiszórja. Habár köteleességünknek tartjuk az esetleges károokra a dohánymonopolium terén ideje korán figyelmeztetni, mégsem tartanánk e tárgyat oly fontosnak és érdekesnek, hogy vele tisztelt olvasóinkat csak egy pillanattig is foglalkoztassuk. Azonban az a körülmény, hogy a nyomtatványokat magánipar által készítették, még oly részletet is tartalmaz, melyet okvetlen szóvá kell tennünk és melynek folytán mind e elhamarkodott lépéstől ez ügyben nem tudunk eléggé óvni. Részint a tapasztalat, részint az ügy ismerete, melyről szó van, aggodal-

massá tesz bennünket, hogy e látszólag csekélység nagyon könnyen megakaszt-hatja az összes dohány, szivar és szivarka fajták szállítását. Akármily nagy készlet legyen is e nyomtatványokból, még sem történhetik ezeknek előállítására magánnyomdák által oly tökéletesen, mint most. mikor egyszerűen csak nyomtatni kell. Nem szándékunk itt a nyomtatványok előállításának egész menetét a papírtól kezdve a kész vignettáig, előadni, de hogy ahhoz sok, nagyon sok idő kell az belátja mindenki. Az óriási száma a szállítandó fajoknak, továbbá tekintve azt, hogy minden hivatalos módon történik, sok időt elvesz és sok nehézséget okoz. Ebben az esetben ismét megérhetjük azt a komédiát, hogy a trafikok áru nélkül állnak és hogy majd ez, majd a másik fajta fogy el, daczára, hogy a gyárakban készen hevernek.

Kis dolgoknak nagy következményei lehetnek, külön már régen, és kitűnik most is. Sokkal inkább csekélységnek tartják e nyomtatványokat, minthogy ilyenekre gondólnának, pedig utóbbvégre az árukat még sem lehet csomagolatlanul forgalomba hozni.

A tervezett újítás, melyről itt szó van. épen nem felel meg semmiféle szükségletnek, még akkor sem, ha az államnyomda nem is volna képes e nyomtatványok készítésének megfelelni, illetőleg más munkákkal elfoglalva, nem rendelkezne erre elég idővel. Ha a dolog így állana, akkor a nagy. kir. dohányjövédéknek rögtön kellene arról gondoskodnia, hogy saját nyomdát állítson fel a szükséges nyomtatványok készítésére. Ezt annál könnyebben megteheti, mert véleményünk szerint olyan nyomtatványokról van szó, melyek az ügyis magánosok által készített nyomtatványokkal és mellék hivatalokban szükségletekkel együtt 6—800.000 koronát tesznek ki évenként. Nos pedig, a nyomtatványok ily fogyasztása, mely ily nagy összeget tesz ki, bizonyára kifizetné magát saját kezelésben készíttetni, különösen ha emellett nem annyira az anyagi hasznót és kényelmet, hanem a biztonságot is tekintelbe veszik.

Vegyések.

A tüzoltók és pénzügyőrök biziklijje. Az önkéntes tüzoltók és pénzügyőrök tudvalevőleg arra kérték a tanácsot, hogy a bizikliadót nekik engedje el. A tanács mai ülésén mind a két kérelmet elutasította.

Az italmérési illeték. A pénzügyigazgatóság a következő értesítést adta ki: „Az 1899. évi XXV. t.-cz. 17. §-a értelmében a Budapesti fővárosi italmérők italmérési illetékének (engedelelem illeték) másodfokban való megállapítására hivatott főlészolási bizottság működését folyó évi június 5-én a Fővármház I. emelet, 69. szám alatti helyiségében megkezdi. A bizottság az italmérési (engedelelem) illeték ellen beadott föllebbezéseket a következő sorrendben fogja tárgyalni: június 5-től 15-ig a vendéglősök, kormárosok illetékeit, június 16-án és 18-án a pálinkamérők illetékeit, június 19-től július 5-ig azoknak a kereskedőknek, szatócsoknak illetékeit, kiknek a kismértékben való elárúsítás mellett vagy enélkül, a korlátolt kimérés egyéb neimeire is van engedelmük, végre július 6-án és 7-én azoknak a kávéház tulajdonosok és kávémérők illetékeit tárgyalják, a kiknek csakis korlátolt kimérésre van engedelmük.

A viharágyu használata. A földművelésügyi miniszter közbenjárására a közös hadügyminiszter megengedte, hogy a jég ellen viharágyukkal való védekezésre szükséges puskaport a gazdaságközönség a katonai szertárakból mérsékelt áron kilogrammonként 76 fillérért szerezhesse be. A puskaport a budapesti, gyulafehérvári, kassai, komáromi és temesvári tüzérségi szertáraknál, a nagyszombeni beszercebányai és pozsonyi tüzérségi fiókszertáraknál és az aradi műzaki tüzérség kezelő osztályánál szerezhető be, ha az arra följogosított egyesületek, intézetek vagy hivatalos közegek igazolják, hogy a puskaport védekezésre használják föl. Az igazolvány kiállítására föl vannak jogosítva a gazdasági egyesületek, az országos meteorológiai és földmégnességi intézet igazgatósága, a vinczellériskolai igazgatóságok, valamennyi szőlészeti és borászati felügyelő. Az országos meteorológiai és földmégnességi intézet Ulasítás a jég ellen védekezése viharágyukkal című utbaigazító füzetet adott ki, melyet ingyen megkap mindenki, ha a füzet megküldését kéri, akár a földművelésügyi minisztérium IV. 3. b) ügyosztályától, akár a meteorológiai intézettől. (Budapest, II. Fő-ut 8. szám.

Az Interparlamentáris kongresszus Bécsben. A P. É. jelenti: Az interparlamentáris kongresszus az idén Parisban fog dönteni arról, hogy hol tartsa a jövő esztendőben összejövetelét. Hír szerint valószínűleg Bécsben lesz jövőre az interparlamentáris kongresszus. Eddig a kontinens nagyobb városaiban mindenütt megfordult az interparlamentáris kongresszus s így most Bécsre kerül a sor. Nem lehetetlen, hogy a csehek, kik eddig a nemzeti álláspontjuk érvényesítése végett minden alkalmat megragadtak, ez alkalommal is elő fognak hozakodni azzal, hogy Prágában is tanácskozzék az interparlamentáris kongresszus.

Kiállításí számok. A párisi kiállítás az eddigi előjelékből úgy reméli, hogy októberig ötvenhatvan millió ember fogja meglátogatni a kiállítást. Már a múlt vasárnap több mint háromszázezer ember járt a kiállításban. Most vasárnap pedig több mint négy százezerre rugott a látogatók száma. A legutóbbi kiállítás alatt a legjobban látogatott napon négy százezeret mutattak a kiállítás bejáratainál felállított számológépek.

Érdekes számok. A fővárosi statisztikai hivatal legújabb füzeté február hónapról számol be azonkívül pedig érdekes statisztikát közöl a főváros múlt évi halandóságáról.

A havifüzet kimutatása szerint az idén februárban 1909 gyermek született élve a fővárosban, meghalt 1093 ember. Az év eleje óta 3895 gyermek született, 2295 ember halt meg. A múlt évben az évnek ugyanebben a szakában 1040-nel volt több a halottak száma, mint a született gyermekeké.

Az idén februárban összesen 671 esküvő volt az év eleje óta 1044, a múlt évnek ugyanebben a részének 1086.

A főváros múlt évi halandóságáról a következő statisztikát közli a havi füzet: Meghalt összesen 15.040 ember, ezerből 226. E szerint a halandósági arányszám a múlt évhez képest (22:1) kevéssé emelkedett. A főváros egyesítése óta a halandóság egészben véve erős apadást mutat, a mennyiben a perzent 45-ről 226-ra szállt alá, úgy, hogy ha mostani lakosságból évenként 15.000-rel kevesebb hal meg, mint a huszonöt évvel ezelőtt. Minthogy a halandósága nagysága nemcsak közegészségügyi intézkedésektől, hanem jórészt az emberek művelődési és vagyoni állapotától függ, érthető, ha két évtized lefolyása alatt nem sikerülhetett a főváros halandósági koefficiensét arra a fokra leszállítani, mely Nyugat-Európa nagy városaiban mértékadó. Ha

tehát azt tapasztaljuk, hogy 84 európai nagyváros közt Budapest halandósága tekintetében az 58-ik, az utról jöttöket figyelmen kívül hagyva a 46-ik helyen áll, ez magában nem mondható kielégítőnek, de a multhoz képest, midőn a főváros az utolsó helyekre szokott kerülni, örvendetes javulásnak tekinthető.

A halálokok közül különös fontosság illeti a fertőző bajokat. Ezek az utóbbi időben csökkenést mutatnak és Budapest e tekintetben 84 európai nagyváros közt 61-ik helyet foglalja el. Különös az epidemiák ellen való óvintézkedéseknek 1882-ben történt behozatala óta állott be feltűnő apadás.

Mándy Lajos. A hivatalos lap mai számából kiragadjuk ezt a nevet, abból az alkalomból, hogy a király a Lipót-rend lovagkeresztjével díszítette viselőjét. E királyi kiüntetés becsét igazán csak méltányolhatják, akik ismerik Mándy Lajos miniszteri tanácsosnak fényes tehetségeit, vasszorgalmát és óriási munkarejét, és akik tudják, hogy a jeles tisztviselőnek mily nagy része van abban, hogy a magyar vasuti politika a magyar közgazdasági érdekek szolgálatába szegődött. A magyar vasuti jog rendszerét ügyszólván ő alapította meg és a vasuti tisztképző tanfolyamon, amelynek kitűnő tanára volt, még ma is az ő jegyzetei nyomán haladnak a vasuti jog tanítása tekintetében. Mint tarifa-szakteknitely európai hírnévre emelkedett és a nemzetközi vasuti értekezleteken is elismeréssel és bámulattal adóztak kiváló szakismereteinek. A kitűnő jogtudós és elsőrangú vasuti szakember képességei egyesülnek benne, amelyek már Baross Gábor és utána a többi miniszterek is méltányoltak. Így emelkedett az egykori szegény instruktor a kereskedelmi vasuti szakosztály élére, ahol miniszterének bizalma mellett az alája rendelt tisztikar a humánus, gyöngéd főnököt is tiszteli benne.

Klobb ezredes fiainak pénze. A párisi törvényhozók múlt héten hozott ítéletet abban a pörben, a melyet Klobb ezredes özvegye indított a Figaro ellen, a fiaí számára történt gyűjtés dolgában. A törvényzék elmarasztalta a Figarót, a mely a gyűjtött összeget a francia bankban akarta elhelyezni Klobbné kiskorú gyermekei számára, ami ellen az özvegy határozottan tiltakozott. A gazdátlanul maradt jelentékeny összeget a Figaro az írók egyesülete segélypénztárána akarja átszolgáltatni, hogy abban szükséglet szenvedő írómberkek kamatnélküli kölcsönöket vehessenek fel.

Tündérfényű petroleum lámpa. Lenner Aladár a föltalálója ennek az új lámpának. Előnyei közé tartozik, hogy petroleum-fogyasztása az eddiginél csekélyebb, fénye tiszta főhéher, nem lobog, nem füstöl, semmi szaga nincs s kezelése, tisztogatása sem igényel nagyobb óvatosságot. Olyan helyeken, a hol a gázzal, villamossal nem világíthatnak, megbecsülhetetlen ez a lámpa. A föltaláló maga árusítja egyelőre lámpáit és több vidéki város vendéglője, családja, sőt vasuti állomása ezzel a lámpással világít.

Segédszerkesztő: Heltal Nándor.

Első (s. és kir. szab. eredetű selmezzel pipa-, taktékpipa- és pipaszár-gyár) és (sz. berendezéssel).

TAKÁCS EDE
Zólyom-Selmezzel mellett
Alapítotott 1836-ban.

Ajánlja a legjobb hírnévre örvendő és kitűnő minőségére nézve páratlan valódi selmezzel agyagpipát, taktékpipát, pipaszárakat és szivarszipkákat minden kivételben, a legolcsóbb árak mellett.

Képes átjegyzekek bérmentes visszaküldés esetén kívánatról bérmentve küldetnek

Egyedül hírneves jó gyártmány.

„DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE“

(ORGAN DER TABAK-GROSS UND KLEINVERSCHLEISSER UNGARNS).

INHALT. Die Pfingstfeiertage. Absurde Neuerungen. — Annoncen.

Die Pfingstfeiertage.

Von der Natur selbst zu einem Feste geschaffen, von den Religionen zu einem solchen erwählt, erfüllt das Pfingstfest vollständig seinen Daseinszweck, indem es den Menschen kündigt: „Freue Dich Deines Daseins! Sieh' wie alles spriesst und grünt, sieh' wie alles ringsumher blüht, wie die Sonne lacht, die Vöglein zwitschern, Mensch genieße!“

Und der Mensch lauscht der Stimme der Natur und er genießt in vollen Zügen. Was dem Reichsten und Mächtigsten vergönnt ist, das vermag auch der Aermste zu genießen. Mit Ausnahme Jener, die Gesetz und Recht eine Zeit lang unter Schloss und Riegel hält, kann sich Jeder dem Genusse der würzigen Luft hingeben, kann jedes Auge die Herrlichkeiten sehen, welche die Natur hervorgebracht.

Jeder? Ach, dass doch Gesetz Gesetz und Recht Recht bliebe! Das Jahrhundert der Humanität hat behufs Durchführung der Menschenrechte Gesetze geschaffen, welche selbst diejenigen, welche sich ihrer Menschenrechte begeben, verhalten und zwingen, dieselben auszuüben. Der Proletarier, dessen Fleiss die paar Ruhestunden gerne zu Hilfe nehmen würde, welche der Feiertag ihm bietet, um sein kärgliches Einkommen zu vermehren, er wird vom Gesetze dazu gezwungen, zu rasten und zu feiern, denn über allen Gesetzen, welche der menschliche Geist eronnen und geschaffen, steht hoch das Gesetz der Natur, das die Ruhe anbefiehlt und dieses eherner Gesetz haben sich auch alle zivilisirten Völker zu eigen gemacht. Abermals stehen zwei Pfingstfeiertage vor der Thüre und ihr Kommen schnürt uns das Herz zusammen, gedenken wir jener tausender Unglücklichen, die eine Ausnahmstellung in der menschlichen Gesellschaft dadurch einnehmen, indem ihnen der Staat diktiert, diese Feiertage gleich jedem anderen Werktag zu betrachten und zu arbeiten. Warum? Nun, weil sie vom Staate einen spärlichen Erwerb genießen, einen Erwerb, für den sie ohnehin 12 Arbeitsstunden täglich verwenden, ein Umstand, der ebenfalls von keiner einzigen Arbeitsklasse heutigen Tages ausgeübt wird.

Doch wir haben ja schon so viel über die Sonntagsruhe der Trafikanten gesprochen, dass uns, die wir die Hartnäckigkeit der massgebenden Kreise kennen, mit welcher dieselben den Gegenstand ignoriren, nicht mehr wundert. Gleichwohl wollen wir es nicht unterlassen, jedesmal, an den Fest- und Freudentagen daran zu erinnern, dass es denn doch an der Zeit, denn doch praktischer, humaner und was die Hauptsache ist, gesetzlicher wäre, wenn die Sonntagsruhe eingeführt würde. Wir wollen daran erinnern, dass es trotz der bestehenden Vorschriften, welche das Offenhalten der Geschäfte anbefiehlt, gleichwohl zahllose

Verschleissstellen im Lande gibt, welche ihre Lokale an Sonntagen schliessen und dass dadurch eine Lockerung in der Befolgung der Verschleissvorschriften entsteht, deren Folgen nicht abzusehen sind. Wir wollen daran erinnern, dass das Gesetz die Schliessung der Geschäfte anbefiehlt und das Tabak-Monopol für sich selber kein separates Gesetz schaffen kann; selbst dann nicht, wenn es durch die Schliessung der Verschleissstellen einen Schaden erleiden würde. Deklarirt ist die hier geäusserte Meinungsabgabe dadurch, indem das mit uns verbundene Oesterreich die Einführung der Sonntagsruhe gestatten musste, eben auf Grund des Gesetzes, der obligatorischen Sonntagsruhe.

Und so schliessen wir abermals, wie schon so oft, diesen Artikel mit dem Wunsche, dass die Einsicht Platz greife und wenn schon nicht dem Staatsbürger, zumindest aber dem Menschen das belassen werde, worauf er, kraft des Naturgesetzes einen gerechten Anspruch hat. Das Recht zu ruhen nach gethener Arbeit, das Recht zu athmen, wenn der müde Körper dies erheischt, das kann und darf keinem Menschen verweigert werden.

Mögen die Pfingsttage, die so verlockend ins Freie rufen und die soeben gefeiert werden, die letzten sein, wo eine vieltausendfache Anzahl Menschen in den Trafiken bei ihrem Verkaufspulte ausharren, blos deshalb, um der Bequemlichkeit anderer Menschen zu dienen, eine Bequemlichkeit, die übrigens weder gewünscht, noch verlangt wird.

Absurde Neuerungen.

Kürzlich lesen wir im Amtsblatt „Budapesti Közlöny“ eine von der Direktion der kön. ung. Tabak-Regie erlassene Konkursausschreibung, wegen Lieferung der für die Zigarren, Zigarretten und Tabake nothwendigen Drucksorten. Im ersten Augenblicke zweifelten wir daran, dass darunter jene Drucksorten zu verstehen sind, welche den ung. Tabak-Produkten den eigentlichen Stempel ihres Werthes verleihen, sondern vermeinten, es handle sich blos um Druckpapiere, welche zu administrativen Zwecken verwendet werden. Indess wird allen Ernstes die Vergebung der Drucksortenslieferung an Private geplant und da es sich dabei um tiefgehende, verhängnisvolle und schädigende Neuerungen handelt, so können wir nicht anders, als diese Absicht, für absurd und von wenig Verständniss zeugend zu halten.

Vor allem konstatiren wir, dass die Zigarre und Zigarrette, sowie das zum Verkaufe gelangende Päckchen Tabak nur dann jenen Werth besitzt, der ihm innewohnen soll, wenn das Papierchen, worauf das Staatswappen angebracht ist, darauf klebt. Diese Papierchen sind denn auch nichts anderes, als Werthapiere,

zumal ihr Vorhandensein einzig und allein die Echtheit der vom Staate ausgegebenen Waaren bezeugt. Nun glaube jedoch Niemand, dass in Privat-Druckereier. eine derartig genaue Kontrolle möglich ist, um zu verhüten, dass diese Papierchen nicht gestohlen oder zumindest nachgedruckt werden. Was das heisst, wird Derjenige zu ermessen vermögen, der da bedenkt, dass es in der Hauptstadt Hunderte von Zigarrettenfabrikanten gibt, die, wenn sie in den Besitz solcher Drucksorten gelangen können, dem Tabak-Monopol derart gefährlich werden können, von dem man keine blasse Vorstellung hat. Ist es doch schon vorgekommen, dass die in der Staatsdruckerei angefertigten Werthpapiere gestohlen wurden, in einem Institute, wo bekanntlich die Kontrolle amtlich geschieht, umwieviel mehr in Privat-Druckereien, wo eine genaue Kontrolle vollständig ausgeschlossen erscheint. Bisher wurden diese Drucksorten in der k. u. Staatsdruckerei hergestellt, dort, wo jeder Steindruck und jeder Lithograf quasi unter Amtseid handelt. Wer weiss, wie nothwendig bei solcher Manipulationen mitunter auch die Verschwiegenheit ist. Wie oft ereignet es sich, dass Drucksorten angefertigt werden müssen, von dessen Inhalt die Öffentlichkeit keine Kenntniss erhalten darf, zumindest insolange nicht, als man dies für nothwendig erachtet. Nun und glaubt man, dass diese Verschwiegenheit auch dann geübt werden kann, wenn die Drucksorten durch Private hergestellt werden? Wir glauben kaum.

Aber noch andere mannigfache Umstände sprechen dagegen, die Drucksorten durch Private herstellen zu lassen. Wir übergehen dieselben und erwähnen nur, dass es uns nebstbei ganz unerklärlich scheint, warum die k. u. Tabak-Regie, der ebenfalls dem Staate gehörigen und dem Finanz-Ministerium unterstehenden Staatsdruckerei einen Schaden von vielen Tausenden Gulden zufügen will, denn ohne Zweifel besitzt dieses staatliche Institut, tausende von Gravuren auf Stein, sowie Stereotyp-Platten, Stanzen, Eisenwerkzeuge und dergleichen, welche zur Herstellung dieser Drucksorten nothwendig sind und die in dem Momente, wo sie von Privaten hergestellt werden, keinen Heller Werth sind; ausserdem, will es uns auch nicht einleuchten, welcher Privatunternehmer einen Betrag von zumindest Hunderttausend Kronen in das Unternehmen investiren wird, ohne diesen Betrag in die Kosten einzurechnen. Das ist doch ganz unmöglich und wäre nach dem Stand der Dinge dermalen kein einziger Unternehmer fähig, die Konkurrenz mit der Staatsdruckerei aufzunehmen, nachdem diese sämtliche Zeichnungen, Gravuren etc. besitzt. Aber selbst angenommen, dass die Privatunternehmung billiger liefern würde, woran wir zweifeln, so hat der Staat damit nichts anderes erzielt, als

den Gewinnst, welcher dabei erzielt werden kann, mit einer Hand zu nehmen und mit der anderen wegzuschleudern.

Obgleich wir es als unsere Pflicht erachten, auf alle Schäden, welche dem Tabak-Monopol eventuell zugefügt werden könnten, rechtzeitig aufmerksam zu machen, hielten wir diesen Gegenstand gleichwohl für unseren Leserkreis nicht so wichtig und interessant, um diesen damit eine Weile zu beschäftigen. Indes enthält jedoch der Umstand, wonach die Drucksorten durch die Privat-Industrie hergestellt werden soll, noch ein sehr wichtiges Detail, das wir hier zur Sprache bringen müssen und wodurch wir von einem übereilten Schritt in dieser Sache nicht genug warnen können. Theils die Erfahrung, theils die Kenntniss der Sachlage und des Gegenstandes, um den es sich handelt selbst, lässt uns befürchten, dass diese anscheinende Kleinigkeit sehr

leicht eine Stockung in der Lieferung sämtlicher Sorten Tabake Zigarren und Zigarretten hervorrufen könnte. Mögen auch Vorräthe von Drucksorten wieviel immer vorhanden ein, so kann die Herstellung derselben durch private Druckereien unmöglich so präzis erfolgen, wie dies jetzt der Fall ist, wo bloß gedruckt zu werden braucht.

Kleine Ursachen, grosse Wirkungen, das war von jeher möglich und ist es noch heute. Man hält die Drucksorten für viel zu unwichtig, um an derlei zu denken, indess kann man schliesslich die Waaren doch nicht im nichtadjustirten Zustande in den Verkehr bringen.

Die beabsichtigte Neueinrichtung, von welchen hier die Rede ist, entspricht durchaus nicht irgend welcher Nothwendigkeit, selbst dann nicht, wenn die Staatsdruckerei diese Drucksorten anzufertigen nicht genug leistungsfähig wäre,

das heisst, wenn sie durch andere Arbeiten überhäuft, hiezu nicht genügend Zeit hätte. Wäre dies der Fall, dann müsste die kön. ung. Tabak-Regie sofort dafür Sorge tragen, eine eigene Druckerei für ihre so wichtigen und zur Fabrikation dringend notwendigen Drucksorten, errichten. Sie könnte dies umso leichter, als es unseres Erachtens nach sich hier um Drucksorten handelt, die, einschliesslich der ohnehin durch Private gelieferten und durch die zahlreichen Nebenämter erforderlichen, nicht viel weniger als 6—800000 Kronen jährlich ausmachen dürften. Nun, und um einen Drucksorten-Konsum in einem solch hohen Betrage herzustellen, würde es sich sehr verlohnen, dieselben in eigener Regie zu erzeugen, wenn dabei auch nicht so sehr der materielle Vortheil, als die Bequemlichkeit, vor allem aber die Sicherheit in Betracht kommen.

Nagy- és kistőzsdék figyelmébe!

POJATZI FL. és TÁRSA

cs. kir. szabadalmazott gyufanemű gyárai DEUTSCH-LANDSBERGBEN (Graz mellett)

ajánlják legjobb minőségűeknek elismert gyufa-gyártmányaikat és pedig úgy **kénes-**, mint különösen **szalon-gyufákat**.

E gyufa-gyártmányok Magyarországon nagy kedveltségnek és rendkívüli keresletnek örvendenek, főleg a

Millennium-gyufa,

Magyar korona-svédgyufa,

Magyar honvéd-szobor-gyufa,

Krokodil-gyufa és

Magyar Imperial-gyufa

elegáns kerek dobozokba csomagolva, melyek kiváló magyar államférfiak arcképeivel díszítvők.

Rips-gyufa dobozokban és csomagokban kapható.

Kérjük szíves rendeléseiket közvetlenül **Dentsch-Landsbergbe** intézni. A legolcsóbb ártételeket tartalmazó árjegyzékünkkel szívesen szolgálunk. — **Budapest és közvetlen környéke részére VII., Rombach-utca 8. sz. alatt van raktárunk.**

POJATZI FL. és TÁRSA

cs. k. szabadalmazott gyufanemű gyára

DEUTSCH-LANDSBERGBEN (Graz mellett).

„LE GRIFFON“

„LE SUBLIME“

anerkannt bestes und feinstes echt französische

ZIGARETTENPAPIER.

Unentbehrlicher Artikel in den k. u. Tabak-Gross- und Kleintrafiken!

LOHNENDER VERSCHLEISS,

weil von Jedermann verlangt.

GENERAL-DEPOT:

GOLDZIEHER GÉZA

Budapest, V., Sas-utca 29. szám.